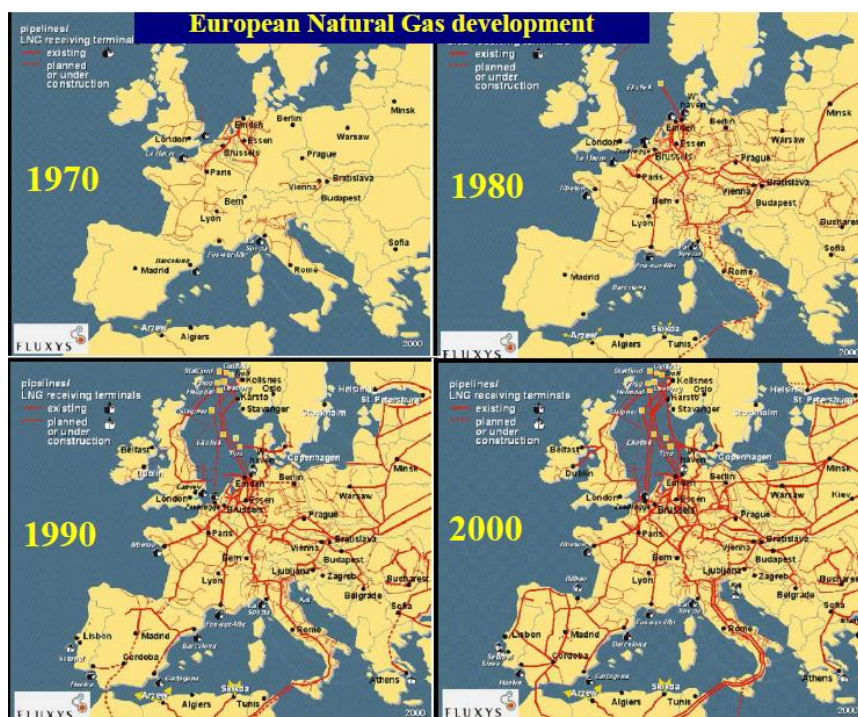

Het belang van België en Nederland voor de Noord-West Europese gasmarkten

Gedurende de laatste decennia heeft de Europese gasindustrie een buitengewoon succes gekend door de uitbouw van een sterk onderling verbonden Europees netwerk van gasleidingen en een verbinding van Europa zowel met de belangrijke gasvelden die in haar omgeving liggen (hoofdzakelijk met gasleidingen, maar ook door middel van LNG) als met de verder gelegen bronnen (door middel van LNG).

Fig.1: European natural gas network development

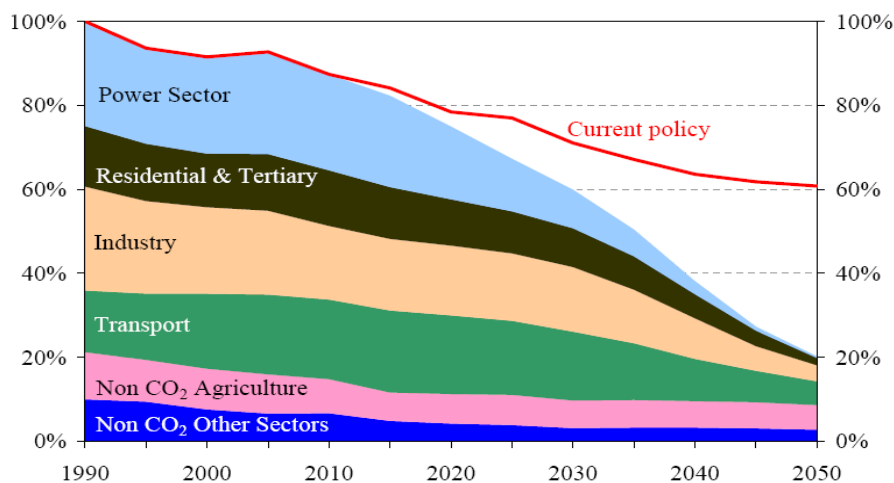
Vandaag wordt de Europese gasnijverheid echter geconfronteerd met grote en ongeziene onzekerheden:

- Zal Europa voldoen aan haar 20-20-20 doelstellingen ?
- In welke mate zal Europa (en de wereld) het klimaatbeleid (evolutie naar een koolstofarme economie) voortzetten en uitvoeren ?
- Wat zal de nationale politiek in Europa met betrekking tot de kernenergie zijn in het post-Fukushima tijdperk ?
- Zal grootschalige beschikbaarheid van geologische opslag van CO₂ (CCS) na 2025 het mogelijk maken steenkool dan opnieuw te lanceren ?
- Zal de ervaring van Noord-Amerika met niet-conventionele gassen kunnen overgedaan worden in andere delen van de wereld ? In Europa ?
- Zal de aan petroleum verbonden prijsstelling van het aardgas de marktspanningen overleven ?
- Zullen de nodige upstream en midstream investeringen in gasnetten tijdig uitgevoerd kunnen worden ?

- Hoe zal de positie van de belangrijkste Europese gasleveranciers (Rusland, Noord Afrika, Midden-Oosten, Kaspische Zee, ...) evolueren in deze context ?

De grootste onzekerheid met betrekking tot de lange termijn vooruitzichten voor gas, stelt zich eerder op het vlak van de vraagzekerheid, dan op het vlak van de bevoorradingszekerheid: in welke mate zal Europa het klimaatbeleid verderzetten en uitvoeren, en welk zal de rol van het aardgas in deze context zijn? In navolging van de doelstelling van de Europese Raad om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2050 met 80 tot 95% te verlagen ten opzichte van 1990, heeft het DG Klimaat van de Europese Commissie begin 2011 zijn “low carbon economy roadmap” gepubliceerd. Fig 2 illustreert de manier die volgens DG Klimaat het meest efficiënt is om het gestelde doel te bereiken. Zoals men kan zien, verwacht men dat de elektriciteitsproductie en de residentiële sector, de twee traditionele aardgasafzetmarkten, bijna volledig koolstofvrij zijn tegen 2050. Tenzij men de technologie voor de geologische opslag van CO₂ (CCS) – waarvan nog niet vaststaat is dat ze op grote schaal toegepast en verspreid kan worden – algemeen toepast op aardgas, betekent dit tevens dat het gebruik van aardgas, dat van alle fossiele brandstoffen de laagste impact op het klimaat heeft, tegen dat tijdstip in aanzienlijke mate zal moeten verminderd worden.

Fig 2: DG Climate (2011): optimal pathway to reduce GHG emissions by 80% in 2050

Source: EC DG Climate

Maar de toekomst is per definitie onzeker en het is mogelijk dat gas een belangrijke – en mogelijk toenemende rol – zal spelen tijdens volgende decennia. Hoewel aardgas gedurende de laatste twee decennia de brandstof was die de voorkeur van de gebruikers wegdroeg, kan het de belangrijkste brandstof worden gedurende de volgende twee decennia: aangezien de andere alternatieven (t.w. de kernenergie, de snelle opkomst van de schommelende hernieuwbare energie, steenkooltoepassingen met de CCS technologie) elk hun eigen problemen hebben, zou het wel eens kunnen dat aardgas gedurende een bepaalde periode de winnaar blijkt, dank zij zijn beschikbaarheid, zijn relatief lagere kostprijs en zijn grotere aanvaarding bij het brede publiek in vergelijking met tal van alternatieve energieën, gekoppeld aan het feit dat de bouw van elektrische centrales op gas weinig tijd vergt.

Noord-West Europa zal een steeds belangrijker rol spelen in de Europese gasmarkt. Aangezien de gasproductie van het Verenigd Koninkrijk zal blijven dalen, zal het Verenigd Koninkrijk steeds meer gas moeten invoeren. Terwijl er een groeiende twijfel bestaat over de capaciteit van Noorwegen om haar gasuitvoer na 2020 te verhogen, zijn Rusland en Qatar de twee enige landen die op lange termijn de mogelijkheid zullen hebben om hun gasuitvoer naar Europa in sterke mate op te voeren. Het Verenigd Koninkrijk is gedurende de afgelopen jaren reeds gestart met de invoer

van grote hoeveelheden LNG uit Qatar, en Duitsland zal meer en meer afhankelijk worden van het gas uit Rusland, na zijn beslissing om zijn nucleaire reactoren te sluiten tegen 2022 in reactie op het Fukushima incident.

Binnen Noord-West Europa zijn België en Nederland uitzonderlijk goed geplaatst, dank zij de twee interconnectors (IUK and BBL) die de verbinding vormen tussen Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, de twee grootste Europese gasmarkten, die een verschillend prijsmechanisme blijven hanteren. De prijs van het gas in het Verenigd Koninkrijk is gebaseerd op de spotmarkt, t.w. vraag en aanbod van gas in het Verenigd Koninkrijk. Aangezien het Verenigd Koninkrijk zich steeds meer bevoorraadt met LNG, zal de VK spotprijs steeds vaker beïnvloed worden door de situatie op de LNG markten in de wereld. In Duitsland daarentegen wordt de prijs op de gasmarkt nog steeds bepaald door een indexatie op de petroleummarkt. Dit verschil in prijsmechanismen zal steeds zakelijke opportuniteiten creëren voor het transport van LNG van het Verenigd Koninkrijk naar het continent (wanneer de LNG-markt weinig gespannen is en de petroleumrijzen hoog zijn) of transport van gas van het continent naar het Verenigd Koninkrijk (wanneer de LNG-markt gespannen is).

Fig 3: North-West Europe gas network

